

Projekt

z dnia 6 listopada 2024 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ MIKOŁOWA**

z dnia 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025-2028**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1465 z późn. zm.) w związku z art. 4¹ ust. 2, 2a i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151 z późn. zm.), art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1939 z późn. zm.) na wniosek Burmistrza Mikołowa,

**Rada Miejska Mikołowa
uchwala:**

§ 1. Przyjąć „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025-2028” w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Mikołowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 roku.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2025-2028

Rozdział 1. Wprowadzenie

Raport Światowej Organizacji Zdrowia opublikowany w 2024 roku podaje, że spożycie alkoholu na świecie w 2019 r. spadło w porównaniu do 2010 r. z 5,7 litra do 5,5 litra na głowę. Największe średnie spożycie alkoholu było w Europejskim Regionie WHO (9,2 litra) oraz w Amerykańskim Regionie WHO (7,5 litra). Autorzy raportu wskazali, że alkohol zabija ok 2,6 miliona osób w świecie każdego roku, z czego 800 000 zgonów to Europejczycy. Najczęstszą przyczyną zgonów związanych z nadużywaniem alkoholu są choroby sercowo-naczyniowe, w tym zawały serca i udary mózgu. Przypada na nie 474 tys. przypadków śmiertelnych. Na kolejnym miejscu są choroby nowotworowe (401 tys. zgonów). Alkohol jest również częstą przyczyną uszkodzeń ciała, które mogą doprowadzić do śmierci a dochodzi do nich na skutek wypadków komunikacyjnych, samookaleczeń czy agresywnych zachowań - według raportu jest to przyczyna aż 724 tys. zgonów rocznie na świecie. (Global status report on alcohol and health and treatment of substance use disorders, WHO 2024). Z kolei Raport „Uzależnienia w Polsce 2023” opublikowany przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom wskazuje, że „Od 15 lat spożycie alkoholu w Polsce wynosi nie mniej niż 9 l. 100% alkoholu w przeliczeniu na jednego mieszkańca, natomiast w 2022 roku w Polsce wypito 9,37 litra i jest to wyraźnie mniej niż rok wcześniej. Z drugiej jednak strony od kilku lat widoczna jest wyraźna tendencja zwiększania się liczby zgonów z powodu używania alkoholu, osiągając najwyższą wartość 14 048 przypadków w 2021 roku (KCPU, Warszawa 2023).

Dostępność i atrakcyjność alkoholu budowana głównie w szeroko rozumianych mediach powoduje, że w oczach społecznych alkohol stał się niemal niezbędnym elementem relaksu, celebrowania ważnych momentów czy też radzenia sobie z trudnymi sytuacjami, stresem, lękami. Alkohol niepostrzeżenie stał się nieodzownym elementem codzienności, co jest dużym niebezpieczeństwem z uwagi na to jak niekorzystnie wpływa na każdy z kluczowych dla człowieka układów i narządów, ma potwierdzone działanie kancerogenne a także mocno oddziałuje na sferę psychiczną. Ważnym aspektem związanym z nadużywaniem alkoholu, w tym szkodliwym lub ryzykownym stylem picia jest również rzadko zauważany i łączony z tym problemem stan zdrowia psychicznego społeczeństwa. Osoby zmagające się z różnymi zaburzeniami czy chorobami psychicznymi jak choćby coraz częściej diagnozowaną depresją, zaburzeniami lękowymi czy ChAD często sięgają po alkohol szukając ulgi w swoim cierpieniu i są bardziej podatne na uzależnienia, nie tylko od szkodliwych substancji ale również na zaburzenia behawioralne. Styl życia i pracy obciążony dużym stresem, odpowiedzialnością czy wielowątkowością, doświadczenia płynące z domu rodzinnego, przeżyte traumy, posiadane kompetencje w radzeniu sobie ze stresem czy przejawiany styl przywiązania w relacjach – to wszystko czynniki mające niebagatelny wpływ na łatwość wpadania w pułapkę uzależnień, które jednocześnie wskazują na potrzeby ujęcia zadań o charakterze higieny zdrowia psychicznego w działaniach profilaktycznych.

W Polsce brakuje rozwiązań na poziomie systemowym, które pomogłyby skutecznie znieść dostępność fizyczną i ekonomiczną alkoholu poprzez centralne sterowanie dystrybucją i cenami, podniesienie wieku osób mogących spożywać alkohol z 18 do 21 lat czy całkowity zakaz reklamy oraz skuteczne egzekwowanie tegoż zakazu. Państwo próbuje przerzucać na samorządy odpowiedzialność za ograniczanie dostępności napojów alkoholowych, ale osoby pracujące w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień doskonale wiedzą, że codzienna praktyka ich klientów/pacjentów wskazuje na bardzo pomysłowe i skuteczne obchodzenie ograniczeń typu nocne ograniczenie sprzedaży czy większy dystans do punktu sprzedaży. Nie znaczy to oczywiście, że takie działania nie mają sensu i należy ich zaniechać, natomiast bez jednoznacznych

zapisów na poziomie ustawowym osiągnięcie znacznego obniżenia poziomu spożycia alkoholu czy wieku inicjacji alkoholowej w Polsce wydaje się być bardzo trudne i skłania do szukania wzorów rozwiązań legislacyjnych choćby w Skandynawii, gdzie zakup alkoholu jest na poziomie ustawowym obwarowany wieloma regulacjami, co wydaje się przynosić wymierne efekty w obszarze ochrony zdrowia publicznego (źródło: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0867436116300591>).

W takiej perspektywie należy założyć, że wiodącą rolę samorządów w obszarze szeroko rozumianego przeciwdziałania uzależnieniom jest bycie inicjatorem i realizatorem szerokich oddziaływań profilaktycznych, edukacyjnych i psychoedukacyjnych budujących i promujących zdrowy styl życia społecznego zarówno pod względem fizycznym jak i psychicznym. Oddziaływania te skierowane adekwatnie do różnych grup wiekowych czy społecznych mieszkańców Mikołowa powinny opierać się na wspólnym długofalowym wysiłku jednostek samorządu np. Centrum Usług Społecznych, Urząd Miasta oraz innych podmiotów, w tym organizacji pozarządowych działających w kategoriach wspierająco-pomocowych.

Działania te powinny być adekwatną odpowiedzią na realne, zauważane w danym środowisku lokalnym problemy, które można wskazać poprzez analizę danych jakimi dysponują podmioty takie jak Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, Centrum Integracji Społecznej, Policja czy Straż Miejska oraz danymi z Diagnozy problemów społecznych. Ramową strategię gminy wobec problemów uzależnień stanowi niniejszy Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Mikołów na lata 2025 – 2028 (dalej: Gminny Program), którego obowiązek uchwalenia wynika z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zgodnie z tą ustawą do zadań własnych gminy należy:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 6) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 7) wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Gminny Program jest elementem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Mikołów na lata 2025 -2030 oraz uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Realizatorem Gminnego Programu jest Centrum Usług Społecznych w Mikołowie, które rozpoczyna swoją działalność w dniu 1.01.2025 roku na mocy Uchwały Nr IV/51/2024 Rady Miejskiej Mikołowa z dnia 27 sierpnia 2024 r. w sprawie utworzenia jednostki budżetowej - Centrum Usług Społecznych w Mikołowie poprzez przekształcenie jednostki budżetowej - Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mikołowie oraz połączenia utworzonego Centrum Usług Społecznych

w Mikołowie z jednostką budżetową – ośrodkiem wsparcia - Dziennym Domem Pomocy w Mikołowie.

Rozdział 2.

Opis obszarów problemowych

1. Diagnoza problemów społecznych w gminie Mikołów została przeprowadzona na zlecenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mikołowie w lipcu i wrześniu 2024 r. na grupie 699 dorosłych mieszkańców Mikołowa i 1120 uczniów mikołowskich szkół podstawowych (10-17 lat). Mieszkańcy gminy odpowiadali m.in. na pytania związane z uzależnieniami od alkoholu i innych środków psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz zdrowiem psychicznym. Odpowiedzi prezentowały się następująco (cytowane za: „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Mikołów na lata 2025-2030”, Mikołów 2024):

Dorośli:

1) *Jak często spożywa Pan/i alkohol? N:699*

Najbardziej niekorzystny wzorzec spożywania alkoholu wskazało 6,3% ankietowanych (5,4% - kilka razy w tygodniu, 0,7% - codziennie), kolejne 31,6% to osoby, których spożywanie alkoholu może być ryzykowne w zależności od innych zmiennych (9,9% - raz w tygodniu, 21,7 – kilka razy w miesiącu), 38,5 % to osoby deklarujące spożywanie alkoholu sporadyczne (11% - raz w miesiącu, 27,5% - kilka razy w roku), natomiast 23,7% ankietowanych zadeklarowało, że nigdy nie spożywa alkoholu.

Łącznie 37,9% badanych prezentuje niekorzystny lub ryzykowny styl używania alkoholu.

2) *Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N:532*

Na pytanie dotyczące utraty kontroli na ilością spożywanego alkoholu zdecydowana większość ankietowanych zadeklarowała, że nie wydarzyło się to ani razu – 77,3%, 1 raz – 10,9%, 2-5 razy – 7%, 6-10 razy – 2,6% a powyżej 10 razy – 2,6%.

Łącznie 23,1% badanych zadeklarowało, że utraciło kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu.

3) *Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=533*

Wśród badanych 82 osoby podały, że nie posiadają prawa jazdy (15,4%), z kolei 409 respondentów zaprzeczyło, jakoby w ciągu ostatnich 30 dni prowadziło pojazd po spożyciu alkoholu (76,7%). Po 13 osób przyznało, iż taka sytuacja zdarzyła im się jednokrotnie lub sporadycznie (po 2,4%), a 16 mieszkańcom – często (3,0%).

Wśród 533 osób badanych było 29, które przyznały się do prowadzenia pojazdu po spożyciu alkoholu.

4) *Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=699*

Większość respondentów przyznała, że spożywanie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka (76,7%), ale wśród części mieszkańców Gminy występuje brak świadomości w tym zakresie: 3,1% respondentów uważa, że picie alkoholu w ciąży nie ma negatywnego wpływu na rozwój dziecka, natomiast co piąty ankietowany nie posiada wiedzy w tym zakresie (20,2%).

Łącznie 24,3% badanych nie ma wystarczającej wiedzy o FASD.

5) *Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)?*

Do używania środków psychoaktywnych przyznało się 11,8% respondentów, wśród których 2,3% zażyło tego typu substancje jednokrotnie, po 2,0% robi to kilka razy w miesiącu lub raz w tygodniu,

1,7% – kilka razy w roku, z kolei po 1,6% – raz w miesiącu lub kilka razy w tygodniu natomiast 0,6% respondentów zadeklarowało, iż zażywa narkotyki/dopalacze/leki w celu odurzenia codziennie.

Łącznie 7,3% respondentów zadeklarowało systematyczne zażywanie środków psychoaktywnych.

6) *Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=699*

Zdecydowana większość respondentów (87,4%) zadeklarowała korzystanie z tego typu urządzeń i Internetu, wśród nich 14,6% do 1 godziny dziennie, a 38,5% wskazało na przedział od 1 do 3 godzin. Korzystanie z urządzeń pomiędzy 3 a 5 godzinami dziennie zadeklarowało 22,7% respondentów, 7,6% respondentów poświęca na to znaczną ilość czasu, tj. powyżej 5 godzin do 7 godzin, natomiast 4,0% – powyżej 7 godzin.

Łącznie 72,8% osób badanych przyznało, że nie wliczając w to godzin pracy poświęca ponad godzinę dziennie na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu, z czego 11,6% osób przeznacza na to ponad 5 godzin.

7) *Zachowania świadczące o możliwości występowania zaburzeń w zakresie zakupów oraz odżywiania:*

- 54,1% badanych często myśli o obowiązkach zawodowych poza godzinami pracy,
- 32,9% ankietowanych ma wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku,
- 22,5% osób biorących udział w badaniu zajada stres i intensywne emocje,
- 16,7% mieszkańców przyznało, że zdarza im się kupować przedmioty, których nie potrzebują i na które nie posiadają odpowiednich środków finansowych.

8) *Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=699*

- 46,8% ankietowanych miało obniżony nastrój,
- 46,4% osób doświadczyło osłabienia koncentracji,
- 37,9% doznało zaburzeń snu,
- 36,6% miało niską samoocenę,
- 36,3% respondentów odczuwało lęk,
- 10,7% miało myśli samobójcze,
- 5,2% podjęło czyny samobójcze.

9) *Jakie grupy osób są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy? N=699*

Na pierwszym miejscu znalazły się osoby dotknięte problemem uzależnień (36,6%), na drugim – osoby bezdomne (31,3%), natomiast na trzecim – osoby starsze (31,2%). Następnie respondenci wskazywali osoby z niepełnosprawnością (28,3%), osoby uzyskujące niskie dochody (25,5%), a najmniejsza część odpowiedzi padła na osoby bezrobotne (17,9%). Trudności w udzieleniu odpowiedzi miało 20,5% ankietowanych, a 1,4% ankietowanych wskazało na inne grupy społeczne, w tym m.in. osoby poszukujące pracy potrzebujące elastycznych godzin pracy lub pracy zdalnej z uwagi na małe dzieci lub niepełnosprawne dzieci, matki samodzielnie wychowujące dzieci, osoby samotne, matki wychowujące dzieci, osoby z trudnościami finansowo-bytowymi, ale zbyt wysokimi dochodami na pomoc społeczną oraz obcokrajowców.

Dzieci i młodzież (10-17 lat):

1) *Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=1120*

Kontakt z alkoholem miał średnio co czwarty respondent (26,3%), wśród których 11,4% spożyło go jednokrotnie, 8,0% uczniów zadeklarowało picie alkoholu kilka razy (do 10 razy), 4,3% badanych miało z nim styczność wiele razy (powyżej 10 razy), a 2,6% wskazało na jego regularne spożywanie.

Niemal 15% badanych uczniów przyznało się do więcej niż jednokrotnego używania alkoholu

2) Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=294

Kontakt z alkoholem w podanym okresie miało 123 uczniów będących po inicjacji alkoholowej (41,9%), spośród których 76 uczestników badania spożyło tego typu napoje 1-2 razy (25,9%), 17 ankietowanych wskazało na jego spożycie 3 – 4 razy (5,8%), 6 osób zrobiło to 5-7 razy (2,0%), natomiast 24 uczniów – więcej niż 7 razy (8,2%). 1 osoba nie udzieliła odpowiedzi na pytanie.

Łącznie 41,9% badanych uczniów spożywało alkohol w ciągu 30 dni przed badaniem.

3) Ile razy zdarzyło ci się palić papierosy lub e-papierosy?

Kontakt z tradycyjnymi wyrobami tytoniowymi miał co dziesiąty ankietowany (11,8%), wśród których 4,4% sięgnęło po nie jednokrotnie, 3,1% – kilka razy (do 10 razy), 2,1% paliło papierosy tradycyjne wiele razy (powyżej 10 razy), natomiast 2,2% robi to regularnie/codziennie. W przypadku papierosów elektronicznych, kontakt z nimi miało 23,6% respondentów, z czego 8,8% paliło je jednokrotnie, 3,7% – kilka razy (do 10 razy), 3,9% uczniów wskazało na sięganie po nie wielokrotnie (powyżej 10 razy), natomiast 7,2% ankietowanych zadeklarowało regularne/codziennie palenie papierosów elektronicznych.

Więcej ankietowanych uczniów miało kontakt z e-papierosami niż papierosami tradycyjnymi, regularne palenie deklaruje 2,2% (tradycyjne) i 7,2% (elektroniczne) badanych.

4) Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=1120

Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, do zażywania środków psychoaktywnych przyznało się 4,2% ankietowanych, spośród których 1,2% badanych miało jednokrotną styczność ze środkami psychoaktywnymi, 1,3% zażywało je kilka razy (do 10 razy), 0,4% – wiele razy (powyżej 10 razy), z kolei 1,3% uczniów zadeklarowało, iż sięga po tego typu środki regularnie/codziennie.

Zdecydowana większość uczniów (95,8%) zadeklarowało, że nigdy nie zażyło środków psychoaktywnych, ale 3% badanych używa ich często lub regularnie.

5) Jak często zażywałeś/aś narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni?

Spośród uczniów, którzy przyznali, że mieli kiedykolwiek styczność z substancjami psychoaktywnymi 22 osoby zaprzeczyły, jakoby w ciągu ostatniego miesiąca miały styczność z tego typu substancjami (47,8%), 9 uczniów zażywało tego typu substancje 1-2 razy (19,6%), jeden badany robił to 3-4 razy (2,2%), 2 respondentów – 5-7 razy (4,3%), natomiast 12 ankietowanych – więcej niż 7 razy (26,1%).

Łącznie 24 uczniów przyznało się do zażywania środków psychoaktywnych w ciągu 30 dni przed badaniem.

6) Jakie były to substancje? N=40

Jak wynika z odpowiedzi, 32 badanych paliło marihuanę (80,0%), 15 uczniów zażywało mefedron (37,5%), po 12 respondentów wskazało na amfetaminę, leki w celu odurzenia oraz inne substancje, wśród których wymieniono m.in. metaklefedron oraz kwas (po 30,0%), z kolei 8 osób wyróżniło dopalacze (20,0%). 6 ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Środki psychoaktywne zażywane przez badanych uczniów można umownie podzielić na dwa rodzaje: rozluźniające, relaksacyjne, przynoszące chwilową ulgę - marihuana, oraz pobudzające, stymulanty – mefedron, metakleferdon („kryształ”), dopalacze, co wskazuje na co najmniej dwa

obszary potrzeb jakie uczniowie próbują zaspokoić tymi substancjami oraz problemów, z jakimi się zmagają.

7) *Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy, e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=1120*

- e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 44,6% młodych mieszkańców, a trudne dla 8,8%,
- alkohol jest łatwy do zdobycia dla 41,0% badanych, a trudny dla 10,5%,
- papierosy są łatwe do zdobycia dla 37,2% respondentów, trudne dla 11,7%,
- narkotyki są łatwe do zdobycia dla 12,7% ankietowanych, a trudne dla 17,2%,
- dopalacze są łatwe do zdobycia dla 9,0% uczniów, a trudne dla 16,8%.

8) *Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=1120*

17,6% odpowiedzi padło na przedział od 5 do 7 godzin dziennie, a 13,5% na powyżej 7 godzin. Dodatkowo, 26,3% uczniów zadeklarowało, iż korzysta z nich pomiędzy 3 a 5 godzinami w ciągu dnia. Na odpowiedź powyżej 1 do 3 godzin wskazało 33,3% badanych, a do 1 godziny – 6,6%. Ponadto, 2,1% uczniów nie korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu codziennie, a 0,7% – w ogóle.

Łącznie 57,4% uczniów zadeklarowało korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu przez ponad 3 godziny dziennie.

9) *Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=1120*

Pytanie skierowane do uczniów miało na celu identyfikację problemów zdrowia psychicznego i negatywnych stanów, jakich doświadczyli w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie, które utrzymywały się u nich przynajmniej przez 2 tygodnie. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi:

- 58,3% respondentów w tym okresie doznało obniżonego nastroju,
- 54,6% osłabienia koncentracji
- 46,2% odczuwało niską samoocenę
- 42,2% uczniów przyznało, iż w tym czasie doświadczyło zaburzeń snu
- 33,1% badanych odczuwało lęk.

Niepokojący jest fakt, że wśród dzieci i młodzieży z terenu Gminy występują również myśli samobójcze (15,5%) oraz czyny autoagresywne (15,1%).

10) *Co robisz, gdy przeżywasz trudne chwile w życiu lub masz jakiś problem? N=1120*

Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, uczniowie w sytuacjach problemowych najczęściej korzystają z komputera i/lub Internetu (46,7%), rozmawiają z kolegą, koleżanką (43,1%), 38,4% wskazało na inne czynności, a 36,8% zajmuje się sportem lub długo spaceruje. W dalszej kolejności ankietowani wskazali na rozmowę z rodzicami (25,5%), średnio co czwarty uczeń w trudnych chwilach najczęściej szuka samotności (21,6%), a co dziesiąty zaznaczył, iż często się złości i kłóci z najbliższymi (10,4%). Ponadto 5,4% respondentów w tego typu sytuacjach sięga po papierosa, 3,0% – po alkohol, 2,1% uczniów szuka pomocy u nauczyciela, pedagoga, psychologa itp., z kolei 1,8% zażywa narkotyki i/lub leki w celu uspokojenia/pobudzenia.

Jedynie 27,6 badanych uczniów zadeklarowało, że w przypadku sytuacji trudnych/problemowych szuka pomocy i wsparcia u osób dorosłych, z czego jedynie 2,1% dzieci zwraca się do nauczyciela, pedagoga, psychologa itp.

2. Dane z jednostek samorządowych i instytucji za okres 2021-2023:

1) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mikołowie	2021	2022	2023
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	561	449	426
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu	29	18	19
Udział tych osób w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej (procentowo)	5,2%	4,0%	4,5%

Zmalała liczba rodzin korzystających w pomocy społecznej, a wśród nich rodzin korzystających z powodu alkoholizmu.

2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mikołowie	2021	2022	2023
Liczba nowych wniosków skierowanych do Komisji	37	27	24
Liczba „Niebieskich Kart – A”, które zostały sporządzone przez Komisję	2	0	1
Liczba grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy, w której uczestniczyli członkowie GKRPA	26	44	40
Liczba osób skierowanych do Sądu	7	7	4
Liczba rozmów z osobami zgłoszonymi do Komisji	50	40	43
Liczba rozmów z członkami rodzin i świadkami	11	11	14

Z roku na rok maleje liczba wniosków o rozpoczęcie postępowania w celu zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego składanych do GKRPA, natomiast rośnie liczba grup roboczych, w których uczestniczą członkowie Komisji co może wskazywać na wzrost liczby osób z problemem alkoholowym lub używających alkoholu w sposób szkodliwy/ryzykowny stosujących przemoc.

3) Komenda Powiatowa Policji w Mikołowie:

Liczba osób ukaranych mandatem za spożywanie alkoholu w miejscach publicznych							
Rok /Obszar	Miasto Mikołów	Dzielnica Kamionka	Sołectwo Borowa Wieś	Sołectwo Paniowy	Sołectwo Mokre	Sołectwo Bujaków	Sołectwo Śmiłowice
2021	54	-	-	1	-	1	-
2022	183	1	-	1	-	-	1
2023	135	-	-	2	-	-	-

Liczba osób spożywających alkohol w miejscach publicznych zanotowała wysoki wzrost a następnie lekki spadek, niemniej jednak jest nadal wysoka.

Liczba interwencji związanych z zakłócaniem porządku publicznego w związku ze spożywaniem alkoholu, w tym doprowadzenie do Izby Wyrzębów							
Rok /Obszar	Miasto Mikołów	Dzielnica Kamionka	Sołectwo Borowa Wieś	Sołectwo Paniowy	Sołectwo Mokre	Sołectwo Bujaków	Sołectwo Śmiłowice
2021	449	30	8	3	10	4	4
2022	448	24	14	7	20	4	1
2023	427	24	7	4	13	3	3

Liczba interwencji wobec osób nietrzeźwych zakłócających porządek publicznych nieznacznie zmalała.

Liczba kierowców zatrzymanych w stanie nietrzeźwości (ponad 0,5‰)		Liczba kierowców zatrzymanych po użyciu alkoholu (od 0,2‰ do 0,5‰)	
Rok	Gmina Mikołów	Rok	Gmina Mikołów
2021	56 (kierujący rowerami 6)	2021	9 (kierujący rowerami 2)
2022	42 (kierujący rowerami 10)	2022	10 (kierujący rowerami 1)
2023	48 (kierujący rowerami 13)	2023	21 (kierujący rowerami 5)

Liczba kierowców prowadzących pojazdy w stanie nietrzeźwości zmalała, ale w stanie po użyciu alkoholu wzrosła co może wskazywać na fakt bagatelizowania spożywania niewielkich ilości alkoholu przed jazdą i błędnego przekonania o szybkim „ulatnianiu się” alkoholu z organizmu.

Liczba stwierdzonych przestępstw narkotykowych		Liczba zdarzeń w ruchu drogowym gdy sprawca był pod wpływem alkoholu	
2021	14	2021	16
2022	19	2022	12
2023	22	2023	10

Liczba zdarzeń w ruchu drogowym spowodowana przez kierowców będących pod wpływem alkoholu lekko spadła, natomiast liczba stwierdzonych przestępstw narkotykowych wzrosła.

4) Straż Miejska w Mikołowie

Liczba osób ukaranych mandatem za spożywanie alkoholu w miejscach publicznych		Liczba interwencji wobec osób nietrzeźwych	
Rok	Gmina Mikołów	Rok	Gmina Mikołów
2021	60	2021	65
2022	88	2022	89
2023	79	2023	80

Liczba osób spożywających alkohol w miejscach publicznych oraz liczba interwencji wobec osób nietrzeźwych nieznacznie zmalała.

Liczba osób nietrzeźwych doprowadzonych do Izby Wytrzeźwień		Liczba osób nietrzeźwych doprowadzonych do miejsca zamieszkania	
Rok	Gmina Mikołów	Rok	Gmina Mikołów
2021	11	2021	2
2022	11	2022	3
2023	19	2023	4

Liczba osób doprowadzonych do Izby wytrzeźwień lub do miejsca zamieszkania lekko wzrosła.

3. Podsumowanie i wnioski

Analizując powyższe dane rekomenduje się m.in.:

- regularne prowadzenie zajęć profilaktycznych dotyczących uzależnień od alkoholu i innych środków psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych w szkołach na terenie gminy ,
- prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych dotyczących szkodliwości spożywania alkoholu i zerwania z popularnymi mitami w tym obszarze („piwo to nie alkohol”),
- podnoszenie kompetencji nauczycieli, pedagogów i psychologów szkolnych w celu zwiększenia efektywności ich działań, wzrostu zaufania społecznego oraz przeciwdziałania wypaleni zawodowemu,
- rozwijanie pozytywnego potencjału rodziny i jednocześnie wzmacnianie czynnika chroniącego, jakim jest pozytywna więź dziecka z rodzicami poprzez realizację warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców,
- prowadzenie kampanii informacyjnych na temat konsekwencji prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz podejmowanie działań mających na celu zmianę przekonań i postaw uczestników ruchu drogowego poprzez wzmacnianie postawy braku tolerancji dla spożywania alkoholu wśród osób kierujących pojazdami,
- prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych o FASD, docieranie do wszystkich mieszkańców (również na sołectwach) oraz do młodzieży szkół średnich,

- prowadzenie szkoleń dla pracowników punktów sprzedaży napojów alkoholowych – zapoznanie ich z procedurą skutecznej odmowy, wzmacnianie umiejętności asertywności oraz ukazanie sposobów wspomagających współpracę sprzedawców z policją i strażą miejską,
- upowszechnienie informacji o miejscach w lokalnej społeczności, w których świadczona jest pomoc medyczna, psychologiczna, prawna, socjalna oraz zawodowa osobom dotkniętym przemocą, za pomocą ulotek, plakatów, broszur i stron internetowych, w tym osobne działania informacyjne dla dzieci i młodzieży ,
- zwiększenie świadomości dorosłych mieszkańców na temat negatywnych konsekwencji stosowania przemocy w procesie wychowania, przy jednoczesnej edukacji w zakresie innych skutecznych i bezpiecznych dla rozwoju dziecka metod wychowawczych,,
- stałe rozpowszechnianie informacji z zakresu rozwiązywania problemów społecznych poprzez prowadzenie strony internetowej oraz aktywności w mediach społecznościowych,
- upowszechnianie informacji o zagrożeniach behawioralnych w tym dystrybuowanie materiałów informacyjno-edukacyjnych, prowadzenie kampanii społecznych,
- podejmowanie działań w obszarze profilaktyki i ochrony zdrowia psychicznego dla dzieci, młodzieży i dorosłych,
- podnoszenie kompetencji osób uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień.

Rozdział 3. **Dostępność napojów alkoholowych**

Dane przekazane przez Referat Ewidencji Działalności Gospodarczej Urzędu Miasta Mikołowa za okres 2021-2023 prezentują się następująco:

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy Mikołowa	2021	2022	2023
Przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży - sklepy	78	79	83
Przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży – lokale gastronomiczne	48	39	37

Na terenie gminy nie stwierdzono dużego wzrostu liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Na przestrzeni 3 lat liczba sklepów wzrosła o 5, natomiast liczba punktów gastronomicznych spadła o 11.

Liczba zezwoleń na sprzedaż alkoholu wydanych w 2021 roku					
Poza miejscem sprzedaży, według zawartości alkoholu			W miejscu sprzedaży, według zawartości alkoholu		
Do 4,5% oraz piwo	Do 18% z wyjątkiem piwa	Powyżej 18%	Do 4,5% oraz piwo	Do 18% z wyjątkiem piwa	Powyżej 18%
12	13	13	10	6	8
Razem: 38			Razem:24		
Łącznie: 62					
Liczba zezwoleń na sprzedaż alkoholu wydanych w 2022 roku					
Poza miejscem sprzedaży według zawartości alkoholu			W miejscu sprzedaży według zawartości alkoholu		
Do 4,5% oraz piwo	Do 18% z wyjątkiem piwa	Powyżej 18%	Do 4,5% oraz piwo	Do 18% z wyjątkiem piwa	Powyżej 18%
13	15	12	15	11	10
Razem: 40			Razem: 36		
Łącznie: 76					
Liczba zezwoleń na sprzedaż alkoholu wydanych w 2023 roku					
Poza miejscem sprzedaży, według zawartości alkoholu			W miejscu sprzedaży, według zawartości alkoholu		
Do 4,5% oraz piwo	Do 18% z wyjątkiem piwa	Powyżej 18%	Do 4,5% oraz piwo	Do 18% z wyjątkiem piwa	Powyżej 18%

21	21	20	7	4	3
Razem: 62			Razem: 14		
Łącznie: 76					

Łączna liczba wydawanych zezwoleń utrzymuje się na podobnym poziomie, natomiast widać zauważalną tendencję do wzrostu liczby zezwoleń wydawanych na sprzedaż detaliczną w stosunku do zezwoleń na sprzedaż w lokalach gastronomicznych, która znacząco zmalała.

Wartość sprzedaży napojów alkoholowych na podstawie oświadczeń przedsiębiorców	
2021	59 558 208,94 zł
2022	60 655 679,56 zł
2023	73 152 429,36 zł

Wartość sprzedaży napojów alkoholowych w Mikołowie na przestrzeni ostatnich trzech lat wzrosła (o ok. 22%), jednak na kwotę podwyżki ma wpływ nie tylko zwiększony popyt, ale również podwyżki akcyzy (łącznie o 15%) wprowadzone nowelizacją do ustawy o podatku akcyzowym, która weszła w życie 1.01.2022 roku.

Rozdział 4.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mikołowie

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mikołowie jest organem powołanym przez Burmistrza Miasta. Zasady funkcjonowania i tryb pracy Komisji określa Regulamin. Komisja ma za zadanie m.in. inicjowanie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, opiniowanie wniosków dotyczących zezwoleń oraz kontrolę punktów sprzedaży napojów alkoholowych, podejmowanie czynności zmierzających do orzekania o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, opiniowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. W ramach Komisji działają Zespoły: Zespół Motywacyjno-Interwencyjny, Zespół Kontrolny i Opiniujący oraz Zespół ds. Profilaktyki i Edukacji.

a) Działalność Zespołu Motywacyjno-Interwencyjnego

Zespół podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego – przyjmuje wnioski, przeprowadza rozmowy motywujące z klientami, kieruje na badanie do biegłych sądowych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz przygotowuje wnioski do Sądu Rejonowego.

b) Działalność Zespołu Kontrolnego i Opiniującego

Członkowie Zespołu opiniują wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych dla przedsiębiorców pod kątem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy w sprawie: ustalenia zasad usytuowania na terenie gminy Mikołów miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Mikołów, dokonują wizji lokalnych oraz kontroli w punktach sprzedaży napojów alkoholowych. Ponadto Zespół prowadzi działania edukacyjne skierowane do sprzedawców napojów alkoholowych oraz podejmuje działania wobec firm prowadzących reklamę napojów alkoholowych w sposób niezgodny z przepisami.

c) Działalność Zespołu ds. Profilaktyki i Edukacji

Członkowie Zespołu zajmują się koordynacją działań określonych w Programie, w szczególności organizacją oddziaływań edukacyjnych i profilaktycznych na terenie gminy - realizacja programów rekomendowanych w placówkach oświatowych, tworzenie kampanii edukacyjnych, prowadzenie strony i profilu w mediach społecznościowych, organizacja szkoleń.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi członkom gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych za prowadzone czynności przysługuje wynagrodzenie. Ustala się następujące zasady wynagradzania: Przewodniczącemu, Wiceprzewodniczącemu oraz członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mikołowie przysługuje wynagrodzenie za udział w każdym posiedzeniu plenarnym oraz w posiedzeniach Zespołów: Motywacyjno-Interwencyjnego, Kontrolnego i Opiniującego, ds. Profilaktyki i Edukacji w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalonego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę i obowiązujących aktów wykonawczych. Podstawę do wypłacania wynagrodzeń stanowi lista obecności podpisana przez poszczególnych członków Komisji. Wypłata wynagrodzenia będzie dokonywana na wskazany przez członka Komisji rachunek bankowy w miesiącu następującym po miesiącu, w którym miały miejsce posiedzenia.

Udział Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego lub członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mikołowie w pracach Zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych, o których mowa w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej odbywa się w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych.

Rozdział 5.

Zasoby instytucjonalne w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na terenie gminy

1. **Placówki oświatowe** mają obowiązek posiadać program profilaktyczny, stanowiący projekt systemowych rozwiązań w środowisku szkolnym, uzupełniających wychowanie i ukierunkowujących je na wspomaganie uczniów w radzeniu sobie z trudnościami, jakie zagrażają prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu; ograniczanie i likwidowanie czynników ryzyka oraz inicjowanie i wspomaganie czynników chroniących; ponadto w przedszkolach i szkołach przeprowadzane są (przez przeszkolonych nauczycieli lub podmioty zewnętrzne) programy profilaktyki uniwersalnej z bazy programów rekomendowanych,

2. **Poradnia Profilaktyki i Leczenia Odwykowego** funkcjonuje w strukturach Centrum Zdrowia w Mikołowie, oferuje bezpłatne porady dla osób uzależnionych oraz ich bliskich, a także możliwość uczestnictwa w grupowej terapii uzależnienia od alkoholu,

3. **Centrum Usług Społecznych w Mikołowie (od 1.01.2025 r.)** oferuje osobom z problemami uzależnień oraz ich bliskim pomoc w postaci świadczeń, możliwość udziału w programach aktywizujących, wsparcie asystenta rodziny, pomoc osobom doświadczającym przemocy, a także konsultacje z psychologami, specjalistami psychoterapii uzależnień i psychoterapeutami w ramach Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego,

4. **Centrum Integracji Społecznej w Mikołowie** zajmuje się aktywizacją zawodową i społeczną osób pozostających od dłuższego czasu bez pracy, m.in. z uwagi na problem uzależnienia od alkoholu czy substancji psychoaktywnych, w ramach indywidualnych programów zatrudnienia socjalnego uczestnicy mają zagwarantowane ubezpieczenie zdrowotne, odprowadzenie składek emerytalnych i rentowych, pomoc psychologiczną, socjalną oraz doradztwo zawodowe; ponadto otrzymują świadczenie integracyjne oraz możliwość ukończenia kursów zawodowych,

5. **Komenda Powiatowa Policji w Mikołowie** za pośrednictwem dzielnicowych kieruje wnioski do Zespołu Motywacyjno-Interwencyjnego GKRPA o wszczęcie postępowania o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego; ponadto funkcjonariusze podejmują interwencje wobec osób spożywających alkohol w miejscach publicznych oraz osób, które pod wpływem alkoholu i środków psychoaktywnych stosują przemoc, kierują pojazdami czy zakłócają porządek publiczny,

6. **Sąd Rejonowy w Mikołowie** w III Wydziale Rodzinnym i Nieletnich rozpatruje wnioski o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego złożone przez GKRPA i kieruje osoby uzależnione do podjęcia leczenia stacjonarnego lub niestacjonarnego; ponadto w toku spraw opiekuńczo-wychowawczych zobowiązuje strony do zdiagnozowania problemów uzależnień,

7. **Straż Miejska w Mikołowie** podejmuje interwencje wobec osób spożywających alkohol w miejscach publicznych oraz osób nietrzeźwych,

8. **Zespół Interdyscyplinarny** monitoruje sytuację w rodzinach z problemem alkoholowym i przemocą, które objęte są procedurą "Niebieskiej Karty",

9. **Organizacje pozarządowe** na zlecenie gminy realizują zadania związane z profilaktyką oraz rozwiązywaniem problemów uzależnień

Rozdział 6.

Adresaci Programu

Adresatami Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025 - 2028 są mieszkańcy gminy Mikołów. Program opiera się głównie na działaniach z zakresu profilaktyki uniwersalnej, skierowanych do odbiorców bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych i problemem przemocy oraz selektywnej i wskazującej, skierowanej do osób już borykających się z uzależnieniami. Szczególną uwagę w obszarze profilaktyki poświęca się dzieciom i młodzieży.

Program został opracowany w oparciu o „Rekomendacje Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w 2024 roku” (KCPU, Warszawa 2023).

Rozdział 7.

Cele i zadania Programu

Cel główny Programu: profilaktyka uzależnień mieszkańców gminy poprzez podniesienie poziomu wiedzy na temat szkodliwości środków psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych, promowanie zdrowego stylu życia. Prowadzenie skoordynowanych działań terapeutycznych, rehabilitacyjnych oraz ograniczenie skutków wynikających z używania środków psychoaktywnych.

CEL 1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków

ZADANIE	WSKAŹNIKI	REALIZATOR
Prowadzenie punktów informacyjno-konsultacyjnych	- liczba osób korzystających z oferty PIK - liczba przeprowadzonych konsultacji, udzielonych porad	-GKRPA/ CUS -NGO
Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie Centrum Integracji Społecznej	-liczba uczestników CIS z zaburzeniami używania alkoholu korzystających z warsztatów, szkoleń i kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe oraz indywidualnego poradnictwa	- CIS

Prowadzenie działań w ramach procedury zobowiązania do leczenia odwykowego	-liczba osób korzystających z informacji i konsultacji w czasie dyżuru -liczba przeprowadzonych rozmów motywujących -liczba rozpatrzonych wniosków o wszczęcie procedury -liczba wniosków skierowanych do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego	- GKRPA
--	---	---------

CEL 2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe pomocy psychospołecznej i prawnej; a w szczególności ochrona przed przemocą domową

ZADANIE	WSKAŹNIKI	REALIZATOR
Praca terapeutyczna z rodziną oraz parą z problemem uzależnienia – konsultacje, sesje terapeutyczne, warsztaty grupowe	- liczba osób/rodzin korzystających z pomocy - liczba przeprowadzonych konsultacji, sesji terapeutycznych i warsztatów grupowych	- CUS - NGO
Pomoc psychologiczna i psychoterapia dla osób dorosłych wychowywanych w rodzinach z problemem uzależnień – konsultacje, sesje terapeutyczne, warsztaty grupowe	- liczba osób korzystających z pomocy - liczba przeprowadzonych konsultacji, sesji terapeutycznych i warsztatów grupowych	- CUS - NGO
Organizowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi i rodzinami z problemem alkoholowym, problemem używania innych substancji psychoaktywnych lub problemem przemocy oraz w zakresie prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych	- liczba zorganizowanych szkoleń, kursów - liczba uczestników	- CUS
Organizowanie lokalnych narad, seminariów i konferencji w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym i innymi uzależnieniami	- liczba zorganizowanych narad/konferencji/seminariów - liczba uczestników	- CUS
Organizowanie warsztatów i szkoleń rozwijających umiejętności wychowawcze dla rodziców/dziadków/opiekunów	-liczba zorganizowanych warsztatów, szkoleń -liczba uczestników	- CUS - NGO
Organizowanie poradnictwa i konsultacji wspierających rodziców w ich sytuacji życiowej	-liczba przeprowadzonych konsultacji, udzielonych porad	- CUS - NGO
Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych na temat zjawiska przemocy domowej, w tym przemocy wobec dzieci	- liczba przeprowadzonych kampanii - liczba osób objętych działaniami - liczba rozprowadzonych materiałów edukacyjnych	- CUS - NGO - ZI
Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej poprzez organizowanie i finansowanie szkoleń, konferencji, warsztatów, treningów itp.	-liczba zorganizowanych lub sfinansowanych szkoleń, konferencji, warsztatów -liczba uczestników	- CUS

Przygotowywanie i upowszechnianie informacji na temat lokalnej oferty pomocy dla członków rodzin z problemem przemocy domowej i uzależnień	- liczba przygotowanych i upowszechnionych informatorów, ulotek, ogłoszeń itp. - liczba zorganizowanych kampanii edukacyjno-informacyjnych	- CUS - NGO
Prowadzenie gminnego telefonu zaufania POP – dyżur psychologa/psychoterapeuty	- liczba godzin dyżuru	- CUS

CEL 3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży

ZADANIE	WSKAŹNIKI	REALIZATOR
Finansowanie realizacji programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki uniwersalnej dla dzieci, młodzieży i rodziców znajdujących się w bazie programów rekomendowanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego	- liczba sfinansowanych realizacji rekomendowanych programów profilaktycznych - liczba dzieci uczestniczących w realizacjach	- CUS - UM Mikołów
Finansowanie szkoleń dla realizatorów/trenerów rekomendowanych programów profilaktycznych	- liczba sfinansowanych szkoleń dla realizatorów/trenerów - liczba przeszkolonych uczestników	- CUS - UM Mikołów
Finansowanie realizacji programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i rodziców nie znajdujących się w bazie programów rekomendowanych, ale spełniających standardy profilaktyki opartej na naukowych podstawach	- liczba sfinansowanych realizacji programów profilaktycznych innych niż rekomendowane - liczba dzieci uczestniczących w realizacjach	- CUS - UM Mikołów
Finansowanie programów/szkoleń podnoszących kompetencje nauczycieli w rozwijaniu umiejętności psychospołecznych uczniów	- liczba sfinansowanych /zorganizowanych szkoleń - liczba przeszkolonych uczestników	- CUS - UM Mikołów
Finansowanie programów zapobiegających wypaleniu zawodowemu nauczycieli	-liczba sfinansowanych programów -liczba osób objętych działaniami	- CUS - UM Mikołów
Interaktywne i stałe rozpowszechnianie wiedzy z zakresu szkodliwości alkoholu i innych środków psychoaktywnych, rozwiązywania problemów uzależnień oraz informacji na temat lokalnych zasobów pomocowych	- liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjno-informacyjnych - liczba rozpowszechnionych materiałów edukacyjnych	- GKRPA / CUS
Upowszechnienie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych	- liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjno-informacyjnych - liczba rozpowszechnionych materiałów edukacyjnych	- CUS
Realizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych będących częścią programu profilaktycznego	- liczba uczestników zajęć sportowych - liczba przeszkolonych nauczycieli	- CUS - UM Mikołów

Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych, mających na celu ograniczanie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia – organizowanie kampanii, zakup lub druk materiałów, finansowanie szkoleń	- liczba zakupionych i rozprowadzonych materiałów edukacyjnych - liczba osób uczestniczących w szkoleniach -liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych - liczba zorganizowanych kampanii	- GKRPA / CUS
Prowadzenie kampanii informacyjnych na temat konsekwencji prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz podejmowanie działań mających na celu zmianę przekonań i postaw uczestników ruchu drogowego poprzez wzmacnianie postawy braku tolerancji dla spożywania alkoholu wśród osób kierujących pojazdami	- liczba przeprowadzonych działań - liczba uczestników - liczba zakupionych i rozprowadzonych materiałów edukacyjnych	- GKRPA / CUS - KPP - Straż Miejska
Podejmowanie działań informacyjno-edukacyjnych na temat rakotwórczego wpływu alkoholu na stan zdrowia człowieka poprzez włączanie się w ogólnopolskie kampanie oraz prowadzenie działań edukacyjnych	- liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych - liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych	- GKRPA / CUS
Podejmowanie działań informacyjno-edukacyjnych i profilaktycznych na temat szkodliwości spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży oraz FASD poprzez włączanie się w ogólnopolskie kampanie, prowadzenie zajęć, warsztatów i szkoleń dla różnych grup, w tym dla młodzieży oraz personelu medycznego	- liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych - liczba sfinansowanych /zorganizowanych szkoleń, warsztatów - liczba przeszkolonych uczestników - liczba zakupionych i rozprowadzonych materiałów edukacyjnych	- GKRPA / CUS
Zwiększanie dostępności i podnoszenie jakości pomocy oraz działań wspierających dzieci z FASD i ich rodzin	- liczba zorganizowanych działań wspierających - liczba osób uczestniczących	- CUS
Prowadzenie działań mających na celu upowszechnianie wiedzy dotyczącej uzależnień behawioralnych poprzez lokalne kampanie edukacyjne, wydawanie i dystrybuowanie materiałów informacyjno-edukacyjnych itp.	- liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych - liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych - liczba zakupionych i rozprowadzonych materiałów edukacyjnych	- CUS
Podejmowanie działań w obszarze profilaktyki i ochrony zdrowia psychicznego dla dzieci, młodzieży i dorosłych – kampanie edukacyjne, konsultacje, poradnictwo, warsztaty profilaktyczne, szkolenia itp.	- liczba przeprowadzonych działań - liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych - liczba zakupionych i rozprowadzonych materiałów edukacyjnych - liczba osób uczestniczących	- CUS

CEL 4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz narkotykowych

ZADANIE	WSKAŹNIKI	REALIZATOR
---------	-----------	------------

Wspieranie zadań realizowanych przez stowarzyszenia abstynenckie/trzeźwościowe (powierzenie do realizacji zadań w ramach konkursów)	-liczba działań przeprowadzonych w ramach powierzonych zadań -liczba osób uczestniczących	- CUS - NGO
Wspomaganie działalności organizacji pozarządowych pracujących w obszarach zapobiegania uzależnieniom (powierzenie do realizacji zadań w ramach konkursów)	-liczba działań przeprowadzonych w ramach powierzonych zadań -liczba osób uczestniczących	- CUS - NGO

Rozdział 8.

Źródła finansowania

Gminny Program będzie realizowany przez cały okres trwania w ramach środków finansowych planowanych w budżecie gminy Mikołów, stanowiących dochody z tytułu: opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz dochodu gminy ze sprzedaży detalicznej napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml.

Rozdział 9.

Monitoring efektywności działań

Systematyczne zbieranie, analiza i interpretacja danych w trakcie realizowania Gminnego Programu oraz po jego zakończeniu ma na celu określenie efektywności poszczególnych działań. Monitoring odbywa się w sposób ciągły poprzez bieżące kontrolowanie jakości i rzetelności realizowanych działań, ścisłą współpracę oraz analizę i interpretację danych sprawozdawczych. Monitoring prowadzi się w oparciu o wskaźniki opisane w Rozdziale VII Programu. Z realizacji Gminnego Programu przedkładane będą Raporty roczne zgodnie z art. 4¹ pkt. 2b Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2023, poz. 2151 z późn. zm.).

Uzasadnienie do uchwały Nr

Rady Miejskiej Mikołowa

z dnia 2024 r.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych należy do zadań własnych gminy. Realizacja tych zadań prowadzona jest w oparciu o gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii uchwalany przez Radę Miejską, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Program adresowany jest do całej społeczności gminy Mikołów określając lokalne propozycje działań w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym.

Podjęcie niniejszej uchwały należy uznać za zasadne.